

KLAGANDE

Stockholms stad

Ombud: Stadsadvokat Jenny Segervall

MOTPART

Waipo Stockholm AB, 556719-2157

Ombud: Advokaterna Ellen Ekman och Anina Liebkind

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 22 november 2024
i mål nr 17162-24, se bilaga A

SAKEN

Serveringstillstånd och varning enligt alkohollagen

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bifaller överklagandet och fastställer Stockholms stads två
beslut den 21 augusti 2024.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Dok.Id 683925

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se
www.domstol.se/kammarratten-i-stockholm/

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Stockholms stad yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer stadens beslut att dels meddela Waipo Stockholm AB en varning, dels avslå bolagets ansökan om stadigvarande utökad serveringstid mellan klockan 01.00 och 03.00. Stockholms stad för fram bl.a. följande.

Förvaltningsrätten har inte på ett riktigt sätt bedömt allvaret i de brister som konstaterats hos Waipo. Bolaget har tidigare fått en erinran för samma typ av brister och brister av samma slag har fortsatt även efter det att tillsynsärendet inleddes. Varning är därför inte en alltför ingripande åtgärd. Att det är fråga om ett serveringsställe med kapacitet att ta emot ett stort antal besökare kan inte leda till slutsatsen att ett större antal ordningsstörningar kan accepteras (Kammarrätten i Göteborgs dom den 3 februari 2014 i mål nr 2148-13). Förvaltningsrätten har inte prövat om det i stället för varning finns skäl att meddela en erinran.

Till grund för beslutet att avslå bolagets ansökan om utökad serveringstid ligger samma omständigheter som för beslutet att meddela bolaget en varning. Därtill har Polismyndigheten i sitt remissvar avstyrkt ansökan om utökad serveringstid. Staden måste kunna förlita sig på de uppgifter som polisen lämnar och den bedömning som polisen gör i sitt yttrande (se t.ex. Kammarrätten i Göteborgs dom den 7 mars 2013 i mål nr 2089-13 och Kammarrätten i Sundsvalls dom den 30 mars 2023 i mål nr 1864-22).

Waipo Stockholm AB anser att överklagandet ska avslås och för fram bl.a. följande.

Förvaltningsrättens bedömning att det saknas skäl att meddela bolaget en varning är riktig. Det var också rätt av förvaltningsrätten att inte meddela bolaget en erinran. Avgörande för bedömningen ska inte vara enstaka påpekanden från polisen. Det som är av betydelse är i stället att bolaget är

seriöst och att bolaget har kapacitet, vilja och rutiner nog att bedriva ett serveringsställe där ordning och nykterhet råder. Sett till det stora antalet gäster är andelen påstått märkbart berusade gäster försvinnande liten. Dessutom har ordningsvakter i flera fall uppmärksammat berusningsgraden och avvisat personer från serveringsstället. Waipo har alltså kontroll på serveringen och gästerna. Vidare är bemanningen god och personalen utbildad. Waipo är i grunden ett välskött serveringsställe med en synnerligen seriös och stabil ägare samt stark ekonomi. Polismyndighetens remissyttrande måste bedömas med försiktighet eftersom det är visat att slutsatserna i bedömningen byggde på irrelevanta omständigheter.

När det gäller Waipos påverkan på ordningsläget i området behöver serveringsställets läge beaktas. Waipo ligger i ett bar- och nattklubbstätt område och det är inte bara Waipo som kan beskyllas för att det är mycket folk i omlopp eller att det stundtals är rörigt där nattetid. Det strider mot likabehandlingsprincipen att avslå bolagets ansökan med hänvisning till ordningsproblem utanför serveringsstället.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet

Frågan i målet är om bolaget brutit mot alkohollagen (2010:1622) på ett sådant sätt att det finns skäl att meddela bolaget en varning samt om Stockholms stad har haft grund för att avslå bolagets ansökan om stadigvarande utökad serveringstid mellan klockan 01.00 och 03.00.

Varning

Kommunen får meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarligare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne inte uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller

följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen (9 kap. 17 § alkohollagen).

Av utredningen framgår att polisen vid flera tillfällen har genomfört tillsynsbesök på Waipo innan det aktuella beslutet om varning. Vid dessa tillfällen har brister i ordning och nykterhet observerats, bl.a. i form av att en eller flera märkbart påverkade personer har befunnit sig på och i anslutning till serveringsstället utan att avvisas. Vid ett tillfälle har en person varit så påverkad att det lett till ett omhändertagande enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. Det har vid ett tillfälle konstaterats oordning i form av klibbigt golv från spilld dryck, oreda vid borden samt ordningsproblem utanför serveringsstället. Staden har vidare lämnat in tillsynsrapporter som visar att liknande brister har förekommit vid flera tillfällen efter förvaltningsrättens dom.

Det har, enligt kammarrättens mening, inte kommit fram skäl att ifrågasätta uppgifterna i Polismyndighetens tillsynsrapporter. Bolaget har alltså vid flera tillfällen brutit mot kravet på att ordning och nykterhet ska råda på serveringsstället. De konstaterade bristerna är sådana att de utgör skäl för ingripande enligt alkohollagen. Waipo har tidigare meddelats en erinran på grund av liknande brister. Kammarrätten anser därför att bolaget ska meddelas en varning. Överklagandet ska därför bifallas i denna del.

Utökad serveringstid

Av förarbetena till bestämmelserna om serveringstider framgår att regleringen av serveringstiderna är en alkoholpolitisk åtgärd som syftar till att motverka olägenheter såsom onykterhet och oordning samt störningar för omgivningarna runt restaurangerna (se bl.a. prop. 2003/04:161 s. 67-68).

Vid bedömningen av om en ansökan om utsträckta serveringstider ska beviljas ska sociala hänsyn ha klart företräde framför affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Enbart den omständigheten att en konkurrerande restaurang redan har fått utsträckt serveringstid kan inte motivera att en sådan ansökan beviljas. Polismyndighetens och miljöförvaltningens yttrande och inställning ska alltid ges stor betydelse vid bestämmande av serveringstider (se bl.a. prop. 1994/95:89 s. 98).

Bolaget har under en provotid bedrivit verksamhet med serveringstid till kl. 03.00. Under provotiden har det vid flera tillfällen uppmärksammats brister i ordning och nykterhet vilket medfört att bolaget meddelats en erinran och den varning som är aktuell i detta mål. Bristerna har förekommit under den utökade serveringstiden, dvs. mellan kl. 01.00 och 03.00. Polismyndigheten har i sitt remissvar till nämnden avstyrkt bolagets ansökan med hänvisning till bristande ordning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har meddelat att nämnden inte har något att erinra mot ansökan. Waipo har fört fram att åtgärder har vidtagits för att undvika brister i ordning och nykterhet. Bristerna har dock fortsatt även efter förvaltningsrättens dom.

Mot bakgrund av att det har förekommit upprepade störningar i form av brister i ordning och nykterhet på och i omedelbar anslutning till serveringsstället anser kammarrätten att den stadigvarande utökade serveringstid som bolaget har ansökt om kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet. Nämnden har därför haft grund för beslutet att inte bevilja bolaget stadigvarande serveringstillstånd med serveringstid mellan kl. 01.00 och 03.00. Överklagandet ska därför bifallas även i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-01).

I avgörandet har deltagit kammarrättsrådet Cecilia Bohlin (ordförande),
kammarrättsrådet Erik Hjulström och tf. assessorn Amanda Ericsson
(referent).

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 4

DOM
2024-11-22
Meddelad i Stockholm

Mål nr
17162-24

KLAGANDE

Waipo Stockholm AB, 556719-2157

Ombud: Advokat Ellen Ekman och advokat Anina Liebkind

MOTPART

Socialnämnden i Stockholms stad

Ombud: Stadsadvokat Jenny Segervall

ÖVERKLAGADE BESLUT

Socialnämnden i Stockholms stads beslut 2024-08-21

SAKEN

Serveringstillstånd

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet på så sätt att Waipo Stockholm AB medges stadigvarande utökad serveringstid till allmänheten måndag till söndag mellan kl. 01.00 och kl. 03.00 i restaurang och på uteservering. Förvaltningsrätten beslutar vidare att Socialnämnden i Stockholms stads beslut att meddela Waipo Stockholm AB en varning ska upphävas.

Förvaltningsrättens tidigare meddelade interimistiska förordnande i målet upphör genom detta avgörande att gälla.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Stockholms stad (nämnden) beslutade att avslå Waipo Stockholm AB:s (bolaget) ansökan om stadigvarande utökad serveringstid till allmänheten måndag till söndag mellan kl. 01.00 och kl. 03.00 i restaurang och på uteservering. Vidare beslutade nämnden att meddela bolaget en varning. Skälen för besluten framgår av tjänsteutlåtande från socialförvaltningens tillståndsenhet, se bilaga 1 och 2 (bilagor till utlåtandena är här uteslutna).

Bolaget yrkar att nämndens beslut om varning ska upphävas och att bolaget ska beviljas utökad serveringstid till allmänheten måndag till söndag mellan kl. 01.00 och kl. 03.00 i restaurang och på uteservering. I första hand begärs stadigvarande utökad serveringstid och i andra hand utökad serveringstid under ett års provotid. Bolaget för fram bl.a. följande. Nämnden har inte bevisat sina påståenden. Även om nämnden skulle ha bevisat sina påståenden är det inte tillräckligt. Det saknas vid en framåtblickande bedömning grundad anledning att tro att missförhållanden kommer att uppstå och det finns inte anledning att befara att serveringsstället belägenhet eller andra skäl medför olägenheter i fråga om ordning och nykterhet.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås.

Förvaltningsrätten har hållit muntlig förhandling i målet den 28 oktober 2024. Under förhandlingen har på begäran av bolaget vittnesförhör hållits med Rawa Karadaki.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Av 8 kap. 19 § alkohollagen (2010:1622) framgår att kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får serveras. Om inte kommunen beslutar annat får servering av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller av alkoholdrycksliknande preparat inte pågå längre än till klockan 01.00.

Enligt 8 kap. 17 § alkohollagen får serveringstillstånd vägras om alkoholservering på grund av serveringsstället belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

Om en innehavare av ett serveringstillstånd inte uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller följer de bestämmelser som gäller för serveringen enligt alkohollagen eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får kommunen enligt 9 kap. 17 § alkohollagen meddela innehavaren en erinran eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser en varning.

Förvaltningsrättens bedömning

Underlaget i målet

Av underlaget i målet framgår att polisen har gjort ett antal krog tillsyner på serveringsstället under det år som föregått de överklagade besluten. Vid dessa tillfällen har polisen observerat en eller flera märkbart påverkade personer framför allt utanför serveringsstället. Bolaget har ifrågasatt att polisens observationer stämmer och för fram att en polis precis som alla andra människor kan

missta sig om vad denne har sett. Enligt bolaget är det problematiskt att fästa så hög tillit till en polis iakttagelser och att det så länge bolaget har lämnat en rimlig förklaring behöver finnas mer utredning än kortfattade polisrapporter.

Förvaltningsrätten anser inte att det har kommit fram skäl att ifrågasätta de iakttagelser som polisen har rapporterat. Polisen har en metod för att avgöra berusningsgrad och har normalt sett stor erfarenhet av att göra dessa bedömningar. Bolaget har inte heller fört fram något som motsäger de iakttagelser som polisen har rapporterat. Vid ett tillfälle har nämndens inspektörer varit på serveringsstället samtidigt som polisen, men de har befunnits sig på olika platser. Att polisens respektive inspektörernas iakttagelser skiljer sig åt innebär inte att polisens iakttagelser är felaktiga. Förvaltningsrätten anser därför att hänsyn ska tas till innehållet i de rapporter som polisen har lämnat vid bedömningen av om det finns skäl att ingripa mot bolagets serveringstillstånd respektive om det finns skäl att neka bolaget utökad serveringstid.

Utöver polisens krog tillsynsrapporter utgörs underlaget för de överklagade besluten av ett remissyttrande från polismyndigheten där ansökan om utökad serveringstid har avstyrkts. Detta med hänvisning till att bolaget förekommer flitigt med brister i olika delar, att det läggs stora polisresurser på serveringsstället och att serveringsstället har stor påverkan på den lokala problembilden. Polismyndigheten har på fråga från bolaget hänvisat till fyra av de krog tillsyner som genomförts samt återkoppling från insatsledare som grund för yttrandet.

Varning

Varning bör ifrågakomma som en påföljd vid överträdelser som är allvarliga, dock inte i sådan grad att en återkallelse ter sig nödvändig. Det kan röra sig om brister i ekonomiskt hänseende eller personlig lämplighet, servering av under-

åriga samt upprepade förseelser av i och för sig lindrig art. Om någon har erhållit flera erinringar, särskilt om de avser samma typ av förseelse, bör varning tillgripas vid ett upprepande (prop. 2009/10:125 s. 118).

Det som har lagts bolaget till last är att det vid fyra tillfällen under perioden juli 2023–maj 2024 har befunnit sig märkbart påverkade personer på och i anslutning till serveringsstället. Det har också vid ett tillfälle varit oordning i form av klibbigt golv och oreda vid borden. Förvaltningsrätten anser att det i förhållande till det stora antal gäster som serveringsstället har haft under perioden rör sig om en relativt liten andel som har konstaterats varit märkbart påverkade. Det är också under en kväll som golvet under en begränsad tid har varit klibbigt och bord inte har plockats av på en gång. Förvaltningsrättens bedömning är att dessa omständigheter inte är tillräckliga för att det ska finnas skäl att ingripa mot bolagets serveringstillstånd genom att meddela en varning. Bolaget har förvisso tidigare meddelats en erinran för liknande brister, men bolaget har sedan dess vidtagit omfattande åtgärder som också har givit resultat i och med att det sedan dess inte finns några polisanmälningar kopplade till serveringsstället och polisen har rapporterat färre märkbart påverkade personer jämfört med tidigare. Vid en framåtsyftande bedömning anser förvaltningsrätten sammantaget att det inte finns skäl att meddela bolaget en varning.

Utökad serveringstid

Vid bedömningen av om en ansökan om utsträckta serveringstider ska beviljas ska sociala hänsyn ha klart företräde framför affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Enbart den omständigheten att en konkurrerande restaurang redan har fått utsträckt serveringstid kan inte motivera att en sådan ansökan beviljas. Polismyndighetens och miljöförvaltningens yttrande och inställning ska alltid ges stor betydelse vid bestämmande av serveringstider. Detta gäller inte minst vid prövning av ansökningar om tillstånd till servering efter klockan 01.00 (se prop. 1994/95:89 s. 98).

Det är samma omständigheter som lagts till grund för den varning som bolaget meddelats som lagts till grund för beslutet att avslå bolagets ansökan om utökad serveringstid. Av underlaget i målet framgår att de tillfällen då märkbart påverkade personer har påträffats på eller utanför serveringsstället har varit i det närmast uteslutande efter kl. 01.00. Detta talar för att utökad serveringstid innebär en ökad risk för olägenheter i fråga om ordning och nykterhet. Som förvaltningsrätten redan har konstaterat rör det sig dock om förhållandevis få tillfällen som polisen har påträffat märkbart påverkade personer i relation till verksamhetens omfattning. Det kan därför inte i sig anses vara tillräckligt för att neka bolaget utökad serveringstid.

Miljöförvaltningen har i sitt remissyttrande tillstyrkt bolagets ansökan om utökad serveringstid. Förvaltningen har inte mottagit klagomål på buller som härrör från serveringsstället under den provotid bolaget har haft med utökad serveringstid. Polismyndigheten har dock som redan beskrivits ovan avstyrkt ansökan, vilket förvaltningsrätten ser allvarligt på. Hänsyn behöver dock tas till att polismyndighetens remissyttrande är relativt kortfattat och att det framstår som att det delvis baseras på tidigare omständigheter. Det framgår inte i övrigt av underlaget i målet att problematiken med till exempel polisanmälningar kopplade till serveringsstället fortfarande förekommer i samma utsträckning som tidigare.

Sammantaget anser förvaltningsrätten att det inte finns skäl att avslå bolagets ansökan om utökad serveringstid. Det har inte framkommit annat än att bolaget bedriver en välskött verksamhet i ett område med flertalet liknande serveringsställen med servering efter kl. 01.00. Bolaget har tidigare haft utökad serveringstid under en längre provoperiod. Det finns inte någon anledning att besluta om en ytterligare provoperiod. Bolaget ska därför beviljas stadigvarande utökad serveringstid.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis gör förvaltningsrätten bedömningen att bolaget uppfyller kraven för att beviljas utökad serveringstid i enlighet med sin ansökan och att det inte finns grund för att meddela bolaget en varning. Överklagandet ska därför bifallas på så sätt att bolaget ska medges stadigvarande utökad serveringstid till allmänheten måndag till söndag mellan kl. 01.00 och kl. 03.00 i restaurang och på uteservering samt att beslutet att meddela Waipo Stockholm AB en varning ska upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 3 (FR-03).

Mats Odenstad

Rådman

Nämndemännen Göran Edwin, Rickard Olseke och Marjaana Takala har också deltagit i avgörandet.

Föredragande juristen Maya Jönsson har varit föredragande.

Handläggare: Linnéa Sandström Eklöf
E-post: linnea.sandstrom.eklof@stockholm.se

Till socialnämndens
tillståndsutskott

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM

INKOM: 2024-09-06
MÅLNR: 17162-24
AKTBIL: 17

Ansökan om omprövning av utökad serveringstid i restaurang Waipo Stockholm / EAT Market / Hyde

Serveringsställe

Waipo Stockholm / EAT Market / Hyde, Jakobsbergsgatan 13, 111 44, Stockholm

Nuvarande tillstånd

Serveringens omfattning	Serveringstid		Varaktighet	
	fr o m	t o m	fr o m	t o m
Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, i uteservering, mån-sön	11:00	01:00	2012-01-19	
Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, i restaurang, mån-sön	11:00	01:00	2012-01-19	
Serveringstillstånd med provotid till allmänheten, i restaurang, mån-sön	01:00	03:00	2023-08-16	2024-08-15
Serveringstillstånd med provotid till allmänheten, i uteservering, mån-sön	01:00	03:00	2023-08-16	2024-08-15

Alkoholdrycker som får serveras: Spritdryck, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker

Ansökan avser

Serveringens omfattning	Serveringstid	
	fr o m	t o m
Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, i restaurang, mån-sön	01:00	03:00
Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, i uteservering, mån-sön	01:00	03:00

Alkoholslag: Spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker

Förslag till beslut

Tillståndskottet avslår Waipo Stockholm ABs, organisationsnummer 556719-2157, ansökan om stadigvarande utökad serveringstid, måndag – söndag, mellan klockan 01:00 – 03:00 i restaurang och uteservering, enligt 8 kap. 17 och 19 §§ alkohollagen. Skälen redovisas under rubriken ”Motivering” i tjänsteutlåtandet.

Lotta Persson
Enhetschef

Daniel Selin
Biträdande enhetschef

Sammanfattning

Bolaget har sedan 2022-06-15 under provotid bedrivit verksamhet med serveringstid till klockan 03:00. Förvaltningen har under provotiden konstaterat upprepade brister i ordning och nykterhet vid serveringsstället. Förvaltningen har meddelat bolaget en erinran ärende 9.4.2-3215/2023 samt föreslår att bolaget meddelas en varning i ärende 9.4.2-5059/2024. Förutsättningen att meddelas en sen serveringstid är att verksamheten bedrivs på ett sätt som inte leder till ordningsproblem eller märkbart påverkade gäster. Med anledning av de brister som konstaterats under provotiden bör stadigvarande serveringstid till 03:00 i restaurangen och uteserveringen avslås.

Ärendets beredning

Ansökan inkom till socialförvaltningens tillståndsenhet 2024-04-16. Remiss har sänts till Polismyndigheten och miljöförvaltningen.

Kommunicering med sökanden tillämpas.

Redovisning av sakuppgifter

Sökande

Waipo Stockholm AB, organisationsnummer: 556719-2157.

Adress: Drottninggatan 71 C, 111 36, Stockholm

Personer med betydande inflytande

Personnummer	Namn	Roll i företaget
197909176708	Effi Wu	Suppleant
197510020634	Michael Zhan	Ledamot

Firman tecknas av styrelsen. Firman tecknas var för sig av ledamoten och suppleanten.

Ägarförhållanden

Waipo Stockholm AB ägs till 100% av Pong Gruppen AB, 556970-0338, som i sin tur ägs till 100 % av Pong AB, 556768-3734. Pong AB ägs till 50 % vardera av Michael Zhan och Effi Wu.

Information om anmälningsplikt enligt 9 kap 11 § alkohollagen

En tillståndshavare måste anmäla ändrade ägarförhållanden och förändringar i bolagets styrelse som är av betydelse för tillsynen. Anmälan ska inges innan eller i samband med förändringen.

Tillsyn under provotiden

Under provotiden har Polismyndigheten och förvaltningen vid flera tillfällen konstaterat brister gällande ordning och nykterhet vid tillsyn på serveringsstället. Bristerna har resulterat i att bolaget meddelats en erinran, **bilaga 1**, och en varning, **bilaga 2**.

Sammanfattningsvis har det vid tillsyn på serveringsstället påträffats gäster som varit märkbart påverkade och befunnit sig på och i anslutning till serveringsstället. Det har vid flera tillfällen inte rört sig om enbart en märkbart påverkad gäst utan flera. Därtill har bolaget lastats för händelser kopplade till bristande uppsikt och oordning inne på serveringsstället samt ordningsproblem utanför serveringsstället.

Remissinstansernas yttranden och redovisningar

Polismyndigheten

Svar inkom 2024-05-15, **bilaga 3**. Polismyndigheten avstyrker bolagets ansökan. Verksamheten Hyde förekommer flitigt med brister i flera olika delar. Bland annat ordningshållning, sexualbrott och narkotikabrott med mera. Polismyndigheten lägger stora resurser på Hyde. Serveringsstället har en mycket stor påverkan på lokalpolisområde Norrmalms problembild i restaurang och krogmiljö.

Miljöförvaltningen

Svar inkom 2024-06-04, **bilaga 4**. Miljöförvaltningen har inte mottagit klagomål på buller som härrör från verksamheten under prövotiden sedan den 15 juni 2022 till 15 juni 2023 och under prövotiden den 16 augusti 2023 till datumet för remissvaret den 4 juni 2024. Mot bakgrund av detta har miljö- och hälsoskydds nämnden inget att erinra mot ansökan.

Bolagets yttrande

Bolaget har getts möjlighet att yttra sig över Polismyndighetens remissvar. Bolagets yttrande inkom 2024-06-26 och biläggs denna skrivelse i sin helhet, **bilaga 5**.

Bolaget tar bestämt avstånd från all befattning med narkotika. Därtill redogörs för några incidenter som bolaget menar är svårbedömda när det gäller att avgöra huruvida det varit fråga om narkotikabrott. Eventuella sexualbrott är för bolaget okända händelser och någon återkoppling från Polismyndigheten har i detta avseende inte skett.

Vidare menar bolaget att Polismyndigheten kan ha upplevt att det varit fler anmärkningar mot serveringsstället tidigare, men inte i närtid. Det senaste året har få av de problem som Polismyndigheten anger inträffat. Därför vill bolaget framhålla de åtgärder som vidtagits under 2023 för att bättre möta alkohollagens krav på en ansvarsfull alkoholservering. Exempelvis har ombyggnad skett för att öka överblickbarheten i lokalerna, personalstyrkan har utökats och utbildats ytterligare samt att samverkan mellan ordningsvakter och Polismyndigheten har upprättats.

Avslutningsvis anför bolaget att stora förändringar har skett efter det att tillståndsenheten kommunicerat anmärkningar som riktats mot serveringsstället under 2022 och 2023. Alkohollagen är ingen strafflagstiftning och eftersom bolaget vidtagit åtgärder som fått positiva effekter bör ansökan beviljas.

Motivering

Vid Polismyndighetens och förvaltningens inspektioner av serveringsstället har brister konstaterats gällande ordning och nykterhet. Bolaget har med anledning av bristerna meddelats en erinran ärende 9.4.2-3215/2023 samt att förvaltningen föreslår att bolaget meddelas en varning ärende 9.4.2-5059/2024.

Av 8 kap. 19 § AL framgår att servering av alkoholdrycker inte ska påbörjas tidigare än klockan 11:00, och inte pågå längre än till klockan 01:00 om inte kommunen beslutar annat. Detta är den så kallade normaltiden. Den svenska alkohollagstiftningen är en social skyddslagstiftning och sociala hänsyn ska därför ha företräde framför företagsekonomiska eller näringspolitiska sådana. Reglerna om serveringstider utgör en väsentlig del av alkohollagstiftningen.

Tillståndsmyndigheten måste i varje enskilt fall särskilt beakta sådana olägenheter och risker som avses i 8 kap. 17 § AL i samband med beslut om serveringstiden. Om alkoholserving på grund av serveringsställets belägenhet, eller av andra skäl, kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

Polismyndigheten har avstyrkt ansökan med anledning av brister vid serveringsstället kopplat till ordning och nykterhet.

Av bolagets yttrande framgår att åtgärder vidtagits för att undvika brister avseende ordning och nykterhet. Lokalen har byggts om för att öka överblickbarheten, mer personal har anställts och utbildats och samarbete mellan ordningsvakter och polis har upprättats.

Förvaltningen konstaterar att bristerna avseende ordning och nykterhet som legat till grund för den erinran och den varning som meddelats bolaget är händelser som till övervägande del ägt rum mellan klockan 01:00 och 03:00. Förvaltningen noterar att bolaget redovisat åtgärder för att undvika uppkomsten av brister avseende ordning och nykterhet. Åtgärderna kan däremot inte anses verkningsfulla eftersom bristerna är återkommande.

Med hänvisning till ovanstående anser förvaltningen att Waipo Stockholm ABs ansökan om stadigvarande serveringstid till klockan 03:00 i restaurang Waipo Stockholm / EAT Market / Hyde bör avslås.

Bilagor

1. Erinran, dnr 9.4.2-3215/2023
2. Varning, dnr 9.4.2-5059/2024
3. Remissvar från Polismyndigheten
4. Remissvar från miljöförvaltningen
5. Bolagets yttrande

Handläggare: Linnéa Sandström Eklöf
E-post: linnea.sandstrom.eklof@stockholm.se

Till socialnämndens
tillståndsutskott

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM

INKOM: 2024-09-06
MÅLNR: 17162-24
AKTBIL: 24

Åtgärd mot Waipo Stockholm AB - Waipo Stockholm / EAT Market / Hyde

Serveringsställe

Restaurangens namn	
Waipo Stockholm / EAT Market / Hyde	
Restaurangnummer	Gatuadress
61 80 0402	Jakobsbergsgatan 13
Postnummer	Postadress
111 44	Stockholm

Nuvarande tillstånd

Serveringens omfattning	Serveringstid		Varaktighet	
	fr o m	t o m	fr o m	t o m
Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, i uteservering, dagligen	11:00	01:00	2012-01-19	
Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, i restaurang, dagligen	11:00	01:00	2012-01-19	
Serveringstillstånd med prövotid till allmänheten, i restaurang, dagligen	01:00	03:00	2023-08-16	2024-08-15
Serveringstillstånd med prövotid till allmänheten, i uteservering, dagligen	01:00	03:00	2023-08-16	2024-08-15

Alkoholdrycker som får serveras: Spritdryck, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker

Förslag till beslut

Tillståndsutskottet beslutar att meddela Waipo Stockholm AB, 556719-2157 en varning avseende serveringsstället Waipo Stockholm / EAT Market / Hyde enligt 9 kap. 17 § alkohollagen. Skälen anges under rubriken "Motivering" i detta tjänsteutlåtande.

Lotta Persson
Enhetschef

Daniel Selin
Biträdande enhetschef

Sammanfattning

Av utredningen i ärendet framgår att det vid flera tillfällen konstaterats brister gällande ordning och nykterhet på serveringsstället. Märkbart påverkade personer har vid upprepade tillfällen befunnit sig på och i anslutning till serveringsstället utan att avvisas. Vid ett tillfälle har en persons berusningsnivå motiverat ett omhändertagande enligt lag (1976:511) om omhändertagande av berusade personer (LOB). Det har konstaterats oordning i form av klabbigt golv från spilld dryck, oreda vid borden samt ordningsproblem utanför serveringsstället. Tillståndshavaren har även tidigare meddelats en erinran för samma typ av brister i verksamheten gällande ordning och nykterhet. Förvaltningen föreslår att tillståndshavaren meddelas en varning enligt 9 kap. 17 § alkohollagen.

Ärendets beredning

Ärendet inleddes 2024-04-10 med anledning av att Polismyndigheten och förvaltningen vid flera tillfällen konstaterat brister gällande ordning och nykterhet vid tillsyn på serveringsstället.

Under det aktuella ärendets gång har bolaget inkommit med en ansökan om omprövning av serveringstid till klockan 03:00, ärende 9.3.2-5164/2024. Remissvaret från Polismyndigheten som tillsänts förvaltningen i omprövningsärendet är densamma som ligger till grund för ärendet om eventuell åtgärd. Kompletterande uppgifter har inhämtats från kreditupplysningsföretaget Creditsafe.

Kommunicering med tillståndshavaren tillämpas.

Redovisning av sakuppgifter

Tillståndshavare

Orgnr/p-nr 556719-2157	Namn Waipo Stockholm AB
Tel nr	Gatuadress Drottninggatan 71 C
E-post mike@pongab.se	Postadress 111 36 Stockholm

Personer med betydande inflytande

Personnummer	Namn	Roll i företaget
197909176708	Effi Wu	Suppleant med firmateckningsrätt
197510020634	Michael Zhan	Ledamot

Anledning till ingripande

Polismyndigheten har tillsänt förvaltningen underlag som visar oordning och onykterhet på serveringsstället. Även observationer från förvaltningens egen tillsyn ligger till grund för ärendet om eventuell åtgärd.

Nedan följer en sammanfattning i kronologisk datumordning av sju krog tillsynsdokument från Polismyndigheten, **bilaga 1**, samt en inspektionsrapport från förvaltningens egen tillsyn, **bilaga 2**. Därtill redogörs för förvaltningens bedömning av vilka händelser som bolaget kan lastas för.

Polismyndighetens krog tillsyn 2023-07-07

Polis observerar en man med tecken på kraftig berusning såsom hängande ögonlock, släpande tal, svårigheter att gå samt förvirring. Mannen försöker betala inträde till serveringsstället men lyckas inte genomföra köpet innan polispersonal stoppar honom. Ordningstvakt observerar händelsen utan att reagera.

Förvaltningens bedömning: Av krog tillsynsprotokollet framgår signalement samt beskrivning av och tydliga tecken på den observerade mannens påverkansnivå. Förvaltningen bedömer mannen som märkbart påverkad. Mannen stoppas inte från att komma in på serveringsstället utan det är polisen som ingriper och avvisar mannen. **Händelsen läggs bolaget till last.**

Polismyndighetens krog tillsyn 2023-12-16

Polisen gör tillsyn strax innan serveringsställets stängning. Polisen noterar att ordningsvakterna hade svårt att hantera märkbart påverkade personer på grund av den höga berusningsnivån. Vid kontroll fanns ingen serveringspersonal i barerna. Sju personer bedömdes av polis vara märkbart påverkade. Sammanfattningsvis hade de svårt att hålla balansen, hade vinglig gång och hängiga ögonlock. Ordningläget utomhus visade också på hög berusning. Ljudvolymen var hög, gäster skrek och var arga och upprörda. Personer ifrågasatte ordningsvakterna efter att ha blivit avvisade eller avlägsnade. Serveringsansvariga som informerades om krog tillsynen var oförstående till polisens bedömning av berusningsnivån.

Förvaltningens bedömning: Av krog tillsynsdokumentet framgår signalement och beskrivning av påverkansnivå för sju personer som av polis bedömts som märkbart påverkade. Förvaltningen bedömer att det redovisas sådana tecken på märkbar påverkan att det ska läggas bolaget till last. Det är en brist att personerna befunnit sig på serveringsstället. **Händelsen läggs bolagets till last.**

Polismyndighetens krog tillsyn 2024-01-14

Polis tillkallad till serveringsstället med anledning av sexuellt ofredande förövat inne på nattklubben.

Förvaltningens bedömning: Av krog tillsynsrapporten framkommer inga uppgifter om eventuell oordning eller märkbart påverkade gäster som orsak till det inträffade. **Händelsen läggs inte bolaget till last.**

Polismyndighetens krog tillsyn 2024-03-10

Polis påträffar en kraftigt alkoholpåverkad kvinna som kräktes utanför serveringsstället. Kvinnans vänner berättade för polisen att de blivit serverade inne på Hyde till dess att kvinnan hamnat i det berusade tillståndet. I övrig beskrivs ordningläget som gott både inomhus och utomhus.

Förvaltningens bedömning: Av krog tillsynsrapporten framgår signalement och beskrivning av en kvinnas påverkansnivå. Förvaltningen finner inga skäl att ifrågasätta vare sig polisens bedömning eller uppgiften om att kvinnan varit gäst på serveringsstället. Det är en brist att gäster serveras så mycket alkohol att de måste avvisas från serveringsstället. **Händelsen läggs bolaget till last.**

Polismyndighetens krog tillsyn 2024-04-06

Polis observerar flertalet mycket unga och kraftigt berusade personer utanför serveringsstället. En kvinna var så berusad att hon inte kunde stå rakt och omhändertogs enligt LOB. Kvinnan uppgav att hennes vän låg och kräktes på serveringsställets toalett. Personal bedömdes inte bry sig om ordningläget eftersom de släppte ut folk och lät kaoset fortgå utanför entrén. Utanför bedömdes påverkansnivån vara hög eftersom folk kräktes, vinglade runt och skrek.

E-POST tillstandsenheten@stockholm.se

POST Tillståndsenheten, Socialförvaltningen, Box 44, 123 21 Farsta

TELEFONKONTAKT 08-508 25 800

www.stockholm.se/tillstandsenheten

Förvaltningens bedömning: Kvinnan som omhändertas av polis enligt LOB bedöms som märkbart påverkad. I övrigt framgår inga specifika signalement som gör det möjligt att bedöma hur många gäster som var märkbart påverkade. Av situationens beskrivning framgår dock att det råder omfattande oordning i direkt anslutning till serveringsstället. Beskrivningen av serveringsnivån i övrigt ger också stöd för att bolaget vid tillfället inte uppfyllt alkohollagens krav på måttfullhet, ordning och nykterhet. **Händelsen läggs bolaget till last.**

Inspektionsrapport från förvaltningens egen tillsyn 2024-04-06

Inspektörer uppmärksammade man med tydliga tecken av narkotikapåverkan. Serveringsansvarig ansåg att mannen betedde sig konstigt. På uppmaning av inspektörerna gjorde ordningsvakt en bedömning av mannen som sedan bestämde sig för att lämna serveringsstället.

Förvaltningens bedömning: Av inspektionsrapporten framgår signalement och beskrivning av tydliga tecken på narkotikapåverkan avseende en gäst på serveringsstället. Det är en brist att den narkotikapåverkade gästen befunnit sig på serveringsstället. **Händelsen läggs bolaget till last.**

Polismyndighetens kroginsyn 2024-05-05

Polis reagerade på klabbigt golv från spillda drinkar samt mycket glas och oreda vid två bord reserverade för VIP-gäster.

Förvaltningens bedömning: Klabbiga golv och belamrade bord är tecken på att personal inte hinner med att städa och plocka disk. Det medför en ökad risk för olyckor samt är ett tecken på att personal inte ronderar regelbundet och håller uppsikt över gästernas påverkansnivå. **Det inträffade läggs bolaget till last.**

Polismyndighetens kroginsyn 2024-05-12

En polispatrull stod utanför HYDE vid 02-tiden när många gäster lämnade klubben. Patrullen anmärkte på att klubben inte hade något system för rökruta. Klubben hade vid den rådande tiden avvisat en del människor men som fortfarande befann sig i direkt anslutning till klubben. De gäster som samtidigt skulle ut för att röka befann sig även de i direkt anslutning till klubben. För patrull och ordningsvakter blev det därför svårt att veta vilka som var ute och rökte/tog luft och vilka som hade blivit avvisade från klubben eftersom alla befann sig i samma kluster.

Förvaltningens bedömning: Av inspektionsrapporten framgår inga uppgifter om varför gäster avvisats. I avsaknad av signalement och påverkansnivåer för gäster på serveringsstället kan bolaget inte lastas för händelsen. **Händelsen läggs inte bolaget till last.**

Bolagets yttrande

Bolaget inkom med yttrande 2024-05-13 och 2024-05-24. Yttrandena biläggs denna skrivelse i sin helhet, **bilaga 3**.

Bolaget menar att de inte ska lägga sig i hur ordningsvakter utför sitt tjänsteuppdrag.

Vad gäller Polismyndighetens bedömningar av gästernas påverkansgrad är bolaget generellt skeptiska och menar att beskrivningarna i flera fall är summariska och tagna från berusningstrappans exempel. Påståendena från Polismyndigheten anses heller inte kopplade till att det skett en felaktig alkoholservice. Ingen av de utpekade gästerna har av Polismyndigheten observerats dricka alkohol.

Övriga påpekanden från Polismyndigheten avseende oordning vid entrén, ej avdukade bord och klubbiga golv tar bolaget åt sig av och kommer göra allt de kan för att förbättra.

Bolaget vill även framhålla de åtgärder som vidtagits för att uppfylla alkohollagens krav. Som exempel nämns ombyggnad för ökad överblickbarhet, mer personal, utbildningar till personalen och samverkan mellan ordningsvakter och polis.

Remissinstansernas yttranden och redovisningar

Polismyndigheten

Svar inkom 2024-05-15 i ärende 9.3.3-5164/2024, **bilaga 4**. Utöver de krog tillsynsprotokoll som framgår av rubriken ”Anledning till ingripande” framgår följande. Verksamheten Hyde förekommer flitigt med brister i flera olika delar. Bland annat ordningshållning, sexualbrott och narkotikabrott med mera. Polismyndigheten lägger stora resurser på Hyde. Serveringsstället har en mycket stor påverkan på lokalpolisområde Norrmalms problembild i restaurang och krogmiljö.

Uppföljning villkor om STAD-utbildning

Förvaltningen har i ärendet följt upp serveringstillståndet gällande villkor om att all serveringspersonal ska ha genomgått STAD-utbildning i ansvarsfull alkoholservice. Bolaget har redovisat att aktuell serveringspersonal har genomgått utbildningen.

Motivering

Gällande rätt

Ordning och nykterhet

3 kap. 5 § AL stadgar att försäljning av alkoholdrycker ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras. Den som tar befattning med försäljning av alkoholdrycker ska se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället.

3 kap. 8 § AL stadgar att alkoholdrycker inte får lämnas ut till den som är märkbart påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel.

8 kap. 20 § AL stadgar att vid servering av alkoholdrycker ska ansvarig personal se till att måttfullhet iaktas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks.

Bestämmelserna ger uttryck för det övergripande skyddsmotiv som finns i svensk lagstiftning, där det främsta målet är att främja folkhälsan genom kravet på återhållsamhet vid alkoholservering (prop. 2009/10:125 s. 56). Ansvar för ordning och nykterhet på serveringsstället åvilar såväl tillståndshavaren som personalen. Märkbart påverkade gäster får inte vistas på serveringsstället utan ska avvisas. Gäster får inte heller serveras alkoholdrycker i sådan omfattning att de blir störande eller märkbart påverkade. (FHI, Handbok alkohollagen s. 27). Serveringsrörelser ska drivas under former så att kravet på ordning och nykterhet *vid varje tillfälle* upprätthålls. Tillståndshavaren har alltid det yttersta ansvaret och har ett totalt tillsynsansvar över den egna restaurangen.

Påföljder i alkohollagen

Enligt alkohollagens 9 kap. 17 § får kommunen meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne inte

- 1 uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller
- 2 följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Erinran ska kunna användas vid lindrigare förseelser. Därmed är inte avsikten att varje förseelse ska medföra påföljd; det kan ju röra sig om missförstånd eller av andra skäl te sig som ursäktligt. Om det uppenbarligen rör sig om ett enstaka tillfälle bör påföljd också kunna underlåtas. Varning bör istället komma ifråga vid allvarigare överträdelser eller vid upprepade förseelser av i och för sig lindrigare art. Om någon har erhållit flera erinringar, särskilt om de avser samma typ av förseelse, bör varning tillgripas vid ett upprepande (prop. 2009/10:125 s. 117 f.).

Förvaltningens bedömning

Det är i ärendet visat att bolaget vid upprepade tillfällen under perioden juli 2023 – maj 2024 brutit i fråga om upprätthållandet av ordning och nykterhet vid serveringsstället Waipo Stockholm / EAT Market / Hyde. Märkbart påverkade personer har vid upprepade tillfällen befunnit sig på och i anslutning till serveringsstället utan att avvisas. Vid ett tillfälle har en persons berusningsnivå motiverat ett omhändertagande enligt lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB). Det har konstaterats oordning i form av klabbigt golv och oreda vid

borden samt ordningsproblem utanför serveringsstället. Tillståndshavaren har även tidigare meddelats en erinran för samma typ av brister i verksamheten gällande ordning och nykterhet. Grund för åtgärd enligt alkohollagen föreligger.

När det gäller polisens bedömningar av berusningsgrader och antecknar som görs i tillsynsprotokoll i ärenden om alkoholtillstånd finns normalt sett inte skäl att ifrågasätta dessa, såvida inte starka skäl talar för det (se Kammarrätten i Stockholms dom den 29 september 2017 i mål nr 1021-17 och Kammarrätten i Sundsvalls dom den 7 februari 2014 i mål nr 833-13).

Förvaltningen har gjort bedömningen att av åtta genomförda krog tillsyner kan händelser vid sex av dessa tillfällen läggas bolaget till last. Vid dessa tillfällen ges detaljerade redogörelser av både signalement och påverkansgrad. I de övriga två fallen har beskrivningarna varit otillräckliga för att göra en bedömning av huruvida bolaget brustit i sin skyldighet att vid varje tillfälle upprätthålla måttlighet, ordning och nykterhet vid serveringsstället. Vid dessa tillfällen har händelserna inte lagts bolaget till last.

Att märkbart påverkade gäster vid upprepade tillfällen påträffas på samma serveringsställe är enligt förvaltningen inte att betrakta som tillfälligheter utan ett tecken på återkommande överservering. Förvaltningen beaktar särskilt att det vid flera tillfällen anmärkts på både gästernas berusningsnivå och ordningen på serveringsstället vilket tyder på en oförmåga för bolaget att sköta sin verksamhet i enlighet med alkohollagens regelverk. Det beaktas också att Polismyndigheten lägger stora resurser på bolagets verksamhet till följd av de återkommande bristerna avseende ordning och nykterhet. Förvaltningen har tidigare meddelat bolaget en erinran, ärende 9.4.2-3215/2023, avseende samma typ av brister som i det här ärendet. Att samma typ av brister återkommer efter det att bolaget meddelats en erinran och även efter det att befintligt ärende om eventuell åtgärd initierats talar för att en åtgärd mindre än varning inte kan komma i fråga. Vad bolaget anfört föranleder ingen annan bedömning.

Vid en helhetsbedömning av de brister som konstaterats har förvaltningen funnit att missförhållandena påverkar bolagets lämplighet på ett sådant sätt att bolaget ska meddelas en varning.

Bilagor

1. Polismyndighetens krog tillsyner
2. Inspektionsrapport från förvaltningens egen tillsyn
3. Bolagets yttranden
4. Remissvar från Polismyndigheten (inhämtat från ärende 9.3.2 5164/2024)

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar

KR-01

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga det till Högsta förvaltningsdomstolen. Överklagandet ska skickas till kammarrätten. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet.

I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen senast den dag tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen är en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning eller

att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller kammarrättens beslut. Det är därför viktigt att du i överklagandet tar med allt som du vill föra fram.

Så här gör du

1. Skriv kammarrättens namn, målnummer och beslutsdatum.
2. Förklara vilken ändring du vill ha och varför du tycker att beslutet ska ändras.
3. Förklara varför du anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd ovan).
4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Bifoga de skriftliga bevis du hänvisar till om de inte redan finns i målet.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om hur domstolen kan nå dig: e-postadresser, postadresser, och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till kammarrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Kammarrätten kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet, och då står kammarrättens beslut fast.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar kammarrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta förvaltningsdomstolen.

Har du tidigare fått handlingar med förenklad delgivning kan även Högsta förvaltningsdomstolen skicka handlingar på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med kammarrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.